

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XCVII. Personæ quæ possunt, & non possunt testamentum condere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

cessitatibus parentum, & audiant id quod Pertinax Imperator Ethnicus, apud Jul. Capitolinum, in orat. ad Senatum dixit, se nullius hereditatem aditum, quæ vel adulatione delata esset, vel lite perplexa, ut legitimi ac necessarii hæredes privarentur: *satis enim est inopem obinere Rempublicam, quam ad divitiarum cumulum per discriminum, atque dedecorum vestigia pervenire.*

CAPUT XCVII.

Persona que possunt, & non possunt testamentum condere.

979 Omnes, ratione utentes, bonorum temporalium dominium habentes, de iis testari, seu testamentum condere possunt, nisi lege prohibeantur, inquit S. Antoninus 3. p. tit. 10. c. 8. §. 17. Non possunt verò imprimis qui carent usu rationis, ut insensati & deliri, nisi lucida habeant intervalia, & lucente tali intervallo, testentur. 2°. impuberes, quia fati firmi iudicii non sunt ad disponendum de rebus suis. 3°. nec surdi & muti à nativitate, vel qui infortunio facti sunt tales, antequam litteras noverint. 4°. nec prodigi, post interdictam bonorum administrationem. 5°. nec servi. 6°. nec usurarii publici, nisi antea pro usuris satisfecerint, vel sufficientem de satisfaciendo dederint cautionem. 7°. nec damnati ad mortem, seu civilem, seu naturalem. 8°. nec filii-familias necdum emancipati. Quia, ut dicitur L. 2. Infit. tit. 12. *qui alieno juri subiecti sunt, testamenti faciendi jus non habent, adeo quidem ut quamvis parentes eis permiserint, nihilo magis jure testari possunt.* Unde cap. licet de sepulturis in 6. dicitur, quòd filii-familias, etiam pro anima sua, præter patris assensum (nisi peculium castrense, aut quasi castrense habeat) aliquod iudicare non possunt. 9°. juxta cap. quia nos de testam. licet Clerici de his qua paterna successione, vel cognationis intuitu, aut de artificio sunt adepti, seu dono consanguineorum, aut amicorum, non habito respectu ad Ecclesiam, pervenerunt ad ipsos, liberè disponere valeant; de his tamen que consideratione Ecclesie perceperunt, nullum de jure facere possunt testamentum.

980 Hæc omnia vera sunt de jure communi. Sed moribus nostris, plurimumque aliarum regionum, multi aliter opinantur de surdis & mutis, valere utique testamentum ipsorum si coram Notario voluntatem suam signis externis sufficienter aperire queant. Cæcos quoque, licet subscribere nequeant, testari posse, tradit Stockmansius Decis. 16. Prodigii in favorem cognatorum & egenorum juxta prudentiæ regulas disponentis, testamentum est validum, juxta Novellam Leonis 39. Quod quia conforme est æquitati naturali, receptum est in Gallia, & nonnullis Belgii Provinciis.

Tom. II.

De servis nihil circa hoc habent Belgarum consuetudines, secundum quas servitus dudum abiit in desuetudinem.

Filius-familias, si pubes sit, testari potest 981 de bonis, quorum habet dominium, etsi pater habeat usum-fructum, v. g. de bonis maternis, cæterisque adventitiis, etiam absque consensu patris. Stockmansius decis. 8.

Etiam damnatus ad mortem testari potest, modò omnia ipsius bona per sententiam publicata non sint. Bannitum tamen in perpetuum testari non posse docent Authores Galli.

Clericos, etiam de proventibus Ecclesiasticis, etiam in gratiam cognatorum, validè testari, communis obtinuit, tam Gallie quam Belgii, & aliarum regionum consuetudo, uti testantur Covarruvias ad tit. de testam. n. 23. Boëtius Epo ad cap. 12. de testam. n. 52. Zypæus Jur. Pontif. tit. de testam. adeo ut Clericis, etiam ab intestato, succedant hæredes consanguinei, quamvis in mobilibus Episcopi & Capitula succedant in Belgio.

Verum, ut sapienter monet Fagnanus ad cap. si quis de peculio Clericorum, neque consuetudo, imò nec Papæ dispensatio Clericis dare potest potestatem, ut fructibus beneficiorum abutantur, in profanos usus eos expendendo, vel dissipando. Testaturque Navarrus (apud Huyghenium de contract. c. 29.) quòd de hac opinione admonitus Pius V. antequam licentia eam imprimendâ fieret, responderit, esse *justam & sanctam opinionem.* Concilium etiam delectorum Cardinalium sub Paulo V. Pontificem monuit, quòd licentia testandi Clericis de bonis Ecclesie non esset danda, nisi pro causa urgente; ne bona pauperum converterentur in privatas delicias, & amplificationes domorum. Clerici enim, sub peccato mortali, obligantur superflua ex bonis ecclesiasticis erogare, aut de iis disponere in necessitates pauperum, vel alias causas pias, ut communis est doctrina (inquit Wiggers de Infit. tr. 1. c. 3. dub. 9. n. 31.) & omninò certa, ita ut opposita ne quidem reputetur ullo modo probabilis. Vide quæ hac de re dixi in superioribus.

Quæ cum ita sint, hoc unum efficere potest dicta consuetudo, aut dispensatio testandi de ecclesiasticis bonis, ut de iis licitè condatur testamentum ad pias causas, non ut de iis testator licitè disponat ad causas profanas in favorem consanguineorum, vel amicorum non indigentium. Hoc enim Tridentinum omninò interdicit sess. 25. de reform. c. 1. non obstante (quam non ignoravit) consuetudine multorum regnorum, testamenta Clericorum de bonis ecclesiasticis, etiam in favorem parentum tolerantium, & valida reputantium. Enimverò si de bonis illis Clerici ad usus profanos licitè disponere nequeant in vita; profectò nec in morte. Tam enim in morte sub mortali tenentur

000

superflua, ex bonis illis, in causas pias expendere, quam in vita; sive interim obligatio ista sit iustitiæ (uti existimamus cum melioribus Doctoribus, & Antiquis ferè omnibus, qui negant Clericos superfluum illorum esse dominos, vel affirmant non habere dominium eorum absolutum, sed vinculum, instar fidei-commissi) sive sit charitatis tantum: cum etiam sola charitatis obligatio, in materia gravi, sufficiat ad æternam damnationem contrafacientium. Viderint proinde quò ituri sint Clerici, qui mox ad tribunal Christi rapiendi, nihil de salute sua solliciti, totum quod habent, divitibus consanguineis suis, nihil pauperibus (sui immemores) relinquunt: tanta in ipsis est hujus sæculi fasciatio, tanta in ipsos potestas principis hujus mundi, corda ipsorum excæcantis.

985 Siqua proinde certis in locis Clericorum consuetudo sit de bonis illis testandi ad causas profanas, pro corruptela haud dubiè habenda est, non pro consuetudine legitima, etiam si dispositio testamentaria, conformiter ad eam facta, in foro externo eo titulo impugnari non possit: non enim ideò coram Deo licita, ut à simili videre est in collatione beneficii, præcipuè Curati, facta minus digno, digniori prætermisso. Quæ licet certissimè illicita sit, impugnari non potest in foro externo. Non omne ergo quod toleratur in foro fori, toleratur & permittitur in foro poli, sive coram Deo.

986 Propterea in Synodo Diecefana Antuerpiensi, sub Francisco Sonnio anno 1576. tit. de testam. c. 3. monentur omnes Clerici, *ne in testamentis suis faciendis nimium tribuant carni & sanguini; sed meminerint, ea que necessitatibus suis supersunt ex fructibus suorum beneficiorum, esse verè pauperum & Ecclesiæ, ac de jure ex omnibus beneficiis eos tantum posse capere stipendia vite sue: cum non habeantur ut proprietarii, sed tantum ut usuarii, &c.*

987 Errant igitur, qui putant, canones, quibus Clericis interdictum est de bonis ecclesiasticis in usus profanos, vel ad ditandos parentes infumere, ob contrariam consuetudinem amplius non obligare. *Abfit ut non obligent, ait Christianus Lupus to. 1. Schol. in canones pag. 484. Nemo (sub falso illo prætextu) se seducat: Deus non irridetur.* Olim, cum Clericis intestatis in femissem ex consuetudine succederent Flandriæ Comites, & Robertus Frisus super hoc correptus fuisset ab Urbano II. ipsi scribente: *Scire debes, Creatorum tuum dixisse: Ego sum veritas; non autem usus vel consuetudo.* Robertus Comes isti prætenso juri renuntiavit; testeque Lessio in opere posthumo, verbo *testamentum* casu 8. n. 21. *hac in re Doctores Lovanienses dant aliis bonum exemplum; qui, etsi pleraque sua bona labore & industria sibi comparaverint, tamen, quia simul aliquod beneficium ecclesiasticum habuerunt, ferè omnia relinquunt ad pias causas, pro salute ani-*

ma sua, & bono Ecclesiæ; & parùm relinquunt suis consanguineis, etsi tenuibus.

CAPUT XCVIII.

Persona que possunt & non possunt hæredes institui.

Generaliter possunt omnes domini capaces, quibus id jure non est interdictum. L. 2. Instit. tit. 14. de hæredibus instituendis.

Non possunt verò spurii, sive nati ex adulterio, vel parentibus inter quos matrimonium esse non poterat. L. licet Cod. de naturalibus liberis, ibi: *Qui ex damnato sunt coitu, omni prorsus beneficio secluduntur, tametsi parentes in conscientia teneantur ipsis alimenta largiri, prout Clemens III. cap. cum haberet de eo qui duxit in matrim. quam poll. per adult. declarat, dicens: Sollicitudinem tuam in intererit, ut neque liberis suis, secundum quod eis suppetur facultates, necessaria subministrat. Eò quòd utique necare videtur, qui alimenta denegat. L. necare de liberis agnoscendis.*

Si testator tertium aliquem instituisset hæredem, hæc lege, ut hæreditatem spurio testatoris redderet, & hæreditas excederet summam necessariam ad alimenta ipsius, eam ipsi reddere in conscientia non possit, sed legitimis hæredibus, nec spurio ipse in conscientia retinere possit bona sibi à patre data contra leges. Quia pater non potuit illa dare juxta leges illas; quæ cum justæ sint, obligant in conscientia, juxta S. Thomam 1. 2. q. 96. a. 4. nec potuit testari ut supra: quia certum est quòd *is committit in legem, qui legis verba complectens contra legis naturam voluntatem.* Regulâ 88. juris in sexto.

De quibuscumque illegitimis regula generalis est in Belgio & Gallia, quòd propinquis suis succedere non possint, ne quidem patri & matri, nec ipsis succedent propinqui ipsorum, sed fiscus. Stockmansius decif. 67. dumque legitimantur à Principe, nullum aliud ex hoc beneficium consequuntur, quam quòd parentum testamento hæredes possint institui, non, ut præteriti, querelam inofficiosi testamenti facere, nec legitimam, seu illius supplementum petere, vel patri naturali ab intestato succedere. Atque ita judicatum refert decif. 68.

Religiosi solemniter professi, in Gallia & Belgio non succedunt parentibus ab intestato, quoad ulla bona. Extat enim Constitutio Caroli V. de 21. Februarii 1528. quæ statuit, ut nulli Religiosi professi, neque ulla Monasteria, vel Claustra pro iis se poterunt dicere hæredes in aliqua domo mortuaria, neque titulo successionis habere, aut apprehendere ulla bona. Refert nihilominus Stockmans decif. 4. aliquoties judicatum à Supremo Brabanticæ Consilio, istam Caroli